

**บทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม
เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร**

พระครูปริยัตยานุกูล ฐิตสีโล (มีสุข)^๑

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม ๒. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ และ ๓. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการการศึกษา พระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ เขตบางคอแหลม เขตยานนาวาและเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและพระภิกษุจำนวน ๒๐๑ รูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบหาค่า t-test และ F-test (One-way ANOVA Analysis of Variance) ใช้ทดสอบผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่มากกว่าสอง กลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

๑. บทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๓ เมื่อพิจารณาเน้นรายด้าน พบว่า ด้านแผนงาน มีแผนงานในการใช้งบประมาณ แต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจนอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ย ๓.๓๐ ด้านบุคคลมีการส่งเสริมความรู้ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่ดีแก่บุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ๓.๕๘ ด้านงบประมาณ มีการตั้งคณะกรรมการบริหารการเงิน เมื่อพิจารณารายรับรายจ่าย ของโรงเรียนอยู่ค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ๓.๔๖ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน หลักสูตรมีสาระเน้นพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดและแก้ปัญหาเป็น มีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมากที่สุด ๓.๖๕ ด้านสื่อการเรียนการสอนมีการสำรวจ ความต้องการ การใช้งานก่อนจะมีการซื้อวัสดุอุปกรณ์ การเรียนการสอนทุกครั้งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๒

^๑พระครูปริยัตยานุกูล ฐิตสีโล (มีสุข), “บทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร”, **ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

๒. การเปรียบเทียบบทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร จำแนกตาม อายุ พรรษา วุฒิการศึกษา สายสามัญ วุฒิการศึกษานักธรรม วุฒิการศึกษาเปรียญธรรม และตำแหน่งหน้าที่

๓. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการ การศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร สรุปได้ดังนี้

๓.๑ ด้านแผนงานควรมีแผนพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาพระปริยัติธรรมให้มีความชัดเจนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสำนักเรียน และควรมีแผนจัดสรรงบประมาณของแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน

๓.๒ ด้านบุคลากร ควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านบริหาร จัดการศึกษา ทั้งระดับผู้บริหาร ระดับปฏิบัติการ

๓.๓ ด้านงบประมาณ ควรจัดหางบประมาณเพื่อสนับสนุนการศึกษาพระปริยัติธรรมให้เพียงพอทุกๆด้าน

๓.๔ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาหลักสูตรพระปริยัติธรรมให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๓.๕ ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรจัดหาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน

Abstract

The 3 objectives of this research are 1. to study the Sangha Order's roles towards administrating and managing Phrapariyattidham study, 2. to compare the Sangha Order's roles towards administrating and managing the Sangha Order's Phrapariyattidham study and 3. to study problems, Obstacles and suggestions of administrating and managing the Sangha Order's Phrapariyattidham study in Bangkholaem District, Yannawa District and Sathon District, Bangkok.

The sampling group used for the research is 203 administrators and monks. The statistics used for analyzing the data is to evaluate percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and One- Way ANOVA Analysis of Variance. The result of comparing the mean of variables of more than two groups with statistical significance at 0.05.

The result of research can be summarized as follows;

1. the Sangha Order's roles towards administrating and managing Phrapariyattidham study in Bangkholaem District, Yannawa District and Sathon District, Bangkok, in whole, are at the medium level, its mean equals 3.32. Being considered as aspects, it is found that in the aspect of work plan, the work plan of using the budget for each activity is clear at the highest level with the mean of 3.30,

in the aspect of person, supporting the personnel with good knowledge, ability and attitude is at the highest level and its mean is 3.50, in the aspect of budget, the financial management committee is appointed for considering the receipts and expenses of school, its mean is at highest level 3.46, **in the aspect of curriculum**, the curriculum is emphasized on developing students to know how to think how to solve the problems, its mean is at the highest 3.65, in the aspect of educational media, there is the survey of requirement, using the educational equipments before purchasing them every time, its mean equals 3.42

2. Comparing the Sangha Order's roles towards administrating and managing Phrapariyattidham study in Bangkholaem District, Yannawa District and Sathon District, Bangkok is divided as age, rains-retreat, general educational qualification, Dhamma study qualification, Pali study qualification and position and duty.

3. The problems, obstacles and suggestions of administrating and managing Phrapariyattidham study in Bangkholaem District, Yannawa District and Sathon District, Bangkok can be summarized as follows;

3.1 In the aspect of work plan, the development plan of educational management in Phrapariyattidham study schools should be made clearly for educational management of each school and the plan of allotting the budget for each activity should be made clearly

3.2 In the aspect of personnel, supplying the personnel who possesses the knowledge and ability of educational management should be made for both levels; administrators and acting officers.

3.3 In the aspect of budget, the enough budget for supporting Phrapariyattidham study in every aspect should be supplied.

3.4 In the aspect of curriculum, the curriculum of Phrapariyattidham should be developed to be modern and in coincidence with coming to Asean Community.

3.5 In the aspect of learning and teaching, the modern educational media and equipments should be supplied according to changing of present society.

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนในสังคมโลกกระแสโลกาภิวัตน์ได้ก่อให้เกิดระบบเศรษฐกิจและสังคมใหม่ที่เป็นรากฐานความรู้ประเทศต่าง ๆ ในโลกเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา โดย

ประเทศไทยเอง จำเป็นต้องเตรียมความพร้อมให้สามารถปรับตัวก้าวตามโลกได้อย่างรู้เท่าทันมากขึ้น การสร้างและการสร้างความรู้มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนและก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง^๒ การพัฒนาความรู้ในส่วนบุคคล ความรู้ทางเทคโนโลยี และ ความรู้ในวิทยาศาสตร์ ต่าง ๆ ซึ่งเป็นรากฐานการแข่งขันในเศรษฐกิจระบบจุลภาคของประเทศ ถือ ว่าเป็นปัจจัยชี้้นำในการเพิ่มขีดความสามารถของการแข่งขันในแต่ละประเทศที่จะก้าวสู่ฐานความรู้ เห็นได้จาก การจัดการศึกษา ต้องเป็นไป เพื่อ พัฒนา คนไทย ให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ คุณธรรม มี จริยธรรม และ วัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ ร่วมกับ ผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข^๓

การศึกษาของสงฆ์ในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และกฎระเบียบคำสั่ง และข้อบังคับของกรมการมหาเถรสมาคม คณะสงฆ์ กระทรวง ศึกษาธิการ และกรมการศาสนา โดยมีกรมการมหาเถรสมาคมองค์กรสูงสุดของคณะสงฆ์ สภาการศึกษาของ คณะสงฆ์คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ของมหาเถรสมาคม แม่กองบาลีสนามหลวง และในปัจจุบัน การศึกษาที่คณะสงฆ์ให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษามีอยู่ ๔ ประเภท คือ ๑. การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกธรรม ๒.การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ๓. การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ ๔. การศึกษาระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยสงฆ์ ๒ แห่ง^๔

โรงเรียนพระปริยัติธรรม ต้องการของสถาบันระดับอุดมศึกษาชั้นนำผลงานของนักเรียน ก็ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ ๆ เป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมภายนอก แต่สิ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาของโรงเรียนก็มีอยู่เช่นกัน ซึ่งสามารถสรุปสภาพปัญหา ได้ว่า นักเรียนมีปัญหาอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนไทยภูเขาความรู้พื้นฐานไม่แน่นพอ นักเรียนพื้นราบมีปัญหาทางสังคม ครอบครัวแตกแยก ทำให้นักเรียนเป็นคนก้าวร้าว ไม่มีความสนใจ ในการเรียน นักเรียนบางส่วนลาออกกลางคันรวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนขาดเรียนนานไม่มีการ ลาออก และมีการเข้าออกบ่อย หลักสูตรไม่ค่อยชัดเจน ไม่มีจุดยืนที่แน่ชัดเท่าที่ควร มีการ เปลี่ยนแปลงบ่อย ขาดสื่อการเรียนการสอน ขาดงบประมาณ เป็นต้น

การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีซึ่งเป็นการศึกษาระดับสูง ที่คณะสงฆ์ยอมรับโดย สมบูรณ์ว่า เป็นการศึกษาของคณะสงฆ์ และมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนเพื่อสืบทอดศาสนา และเผยแผ่คำสอนไปสู่ประชาชนเพื่อความร่มเย็น

^๒ สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙), (กรุงเทพมหานคร: โอเดียสแควร์, ๒๕๕๕), หน้า ๑-๗.

^๓ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑, พระราชกฤษฎีกาเบญจฯ เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก. ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๒ สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน), พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑, แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕, ตุลาคม ๒๕๕๗, หน้า ๖.

^๔ นภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม, แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑, (กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๑๕.

เป็นสุขของสังคมโดยส่วนรวมก็ตาม แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒”พบว่าการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีมีสภาพปัญหาและอุปสรรค ดังนี้ ๑. ด้านหลักสูตร เนื้อหาสาระเก่าเกินไป และภาษาที่ใช้ในหนังสือเป็นภาษาที่เข้าใจยาก โดยเฉพาะเนื้อหาสาระในแผนกบาลี การจัดการเรียนการสอนยังไม่เป็นระบบ ใช้วิธีการเรียนการสอนเน้นการท่องจำ และการแปลไม่ค่อยมีการประยุกต์ใช้และขาดการวิเคราะห์ ๒. ด้านกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนไม่มีเพียงพอ มักใช้ระบบการศึกษาแบบพี่สอนน้อง ครูสอนขาดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ขาดประสบการณ์ ไม่สามารถประยุกต์ใช้กับสภาพจริงได้ ๓. ด้านการวัดและประเมินผล เกณฑ์การวัดและประเมินผล มักวัดความจำมากกว่าความเข้าใจ การคิดวิเคราะห์ ไม่มีเกณฑ์มาตรฐานแน่นอน ขาดการสนับสนุนส่งเสริมจัดทำและพัฒนาสื่อที่น่าสนใจและใช้อย่างแพร่หลาย และควรมีการทดสอบความอ่อย่างง่ายของข้อสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ให้ครอบคลุมทุกด้าน^๕

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องบทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร เพราะปัจจุบันคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม เพาะเถื่อว่าเป็นขบวนการจัดระบบการจัดการศึกษาปริยัติธรรมที่ยังคงรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นเฉพาะการศึกษาทางด้านพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลีเอาไว้อย่างเหนียวแน่น ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะสงฆ์ต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการการศึกษา พระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร แล้วนำเสนอผลของการวิจัยดังต่อไปนี้

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ผู้บริหารในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีอายุอยู่ระหว่าง ๒๐-๒๕ ปี จำนวน ๖๙ รูป มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี จำนวน ๖๑ รูป อายุ ๒๖-๓๐ ปี จำนวน ๕๖ รูป และมีอายุ ๔๑ ปี ขึ้นไป จำนวน ๑๕ รูป

พระภิกษุมีพรรษา ๑๐-๑๕ พรรษา จำนวน ๙๕ รูป,มีพรรษา ๑๖-๒๐ พรรษา จำนวน ๕๒ รูป มีพรรษา ๓๑ พรรษา ขึ้นไป จำนวน ๓๒ รูป และมีพรรษา ๒๑-๓๐ พรรษา จำนวน ๒๒ รูป

^๕วลัยพร ศิริภิมมย์, แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒,(กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๔๕), หน้า๑๕.

พระภิกษุมิ่วติการศึกษาสายสามัญ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๐๖ รูป ระดับปริญญาตรี จำนวน ๗๐ รูป ปริญญาโท จำนวน ๑๘ รูปและวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน ๗ รูป

พระภิกษุมิ่วติการศึกษาทางธรรม ระดับนักธรรมชั้นเอก จำนวน ๑๐๑ รูป นักธรรมชั้นตรี จำนวน ๖๖ รูป และนักธรรมชั้นโท จำนวน ๓๒ รูป

พระภิกษุ มีวุฒิการศึกษาแผนกบาลบาลี ประโยค ๑-๒ จำนวน ๗๗ รูป เปรียญธรรม ๕-๖ ประโยค จำนวน ๕๖ รูป เปรียญธรรม ๓-๔ ประโยคจำนวน ๔๐ รูป เปรียญธรรม ๙ ประโยค จำนวน ๒ รูปและเปรียญธรรม ๗-๘ ประโยค จำนวน ๖ รูป

พระภิกษุ มีตำแหน่งหน้าที่บริหารและหน้าที่การปกครอง จำนวน ๑๕๐ รูป เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส จำนวน ๑๘ รูป ผู้บริหาร จำนวน ๑๗รูป เจ้าอาวาส จำนวน ๑๐ รูป เจ้าคณะแขวง จำนวน ๔ รูป และเจ้าคณะเขต จำนวน ๒ รูป

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น ผู้บริหาร

ความคิดเห็นผู้บริหารทั้งพระภิกษุต่อบทบาทของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการ การศึกษาพระปริยัติธรรม ภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับปาน กลาง เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านแผนงาน ด้านงบประมาณ ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านบุคลากร และด้านสื่อการเรียนการสอน ตามลำดับ ดังนี้

๑. ด้านแผนงาน อยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่า ผู้บริหารมีการวางแผนบริหารจัดการ ในการทำงานงบประมาณแต่ละปีอย่างชัดเจน กำหนดคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์การ จัดทำงบประมาณ ทั้งระยะเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติงานชัดเจนในการบริหาร

๒. ด้านบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่า ผู้บริหารมีการส่งเสริมความสามารถ ด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติที่ดีแก่บุคลากรจัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมแต่ละตำแหน่ง ภายในองค์กร ส่งบุคลากรในสังกัดไปฝึกความรู้และทักษะของสายงานให้มีความเชี่ยวชาญและชำนาญ การยั้งขึ้น และสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติโดยการรักษามูลค่าการให้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข จัดให้มีสวัสดิการที่ดี

๓. ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่า ผู้บริหารมีการศึกษาพระปริยัติธรรม โดยมีการตั้งคณะกรรมการบริหารการเงินเพื่อพิจารณาราย-รายจ่ายประจำ เพื่อกำหนดยอดเงินที่ต้อง ใช้จ่ายเป็นระยะ ๆ หรือเป็นโครงการต่างๆ ตามลักษณะงานสามารถตรวจสอบได้ และจัดทำบัญชี ควบคุม การจัดซื้อ และมีใบเสร็จรับเงินหรือเอกสารรับเงินเพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิง จัดทำบัญชีสรุป รายรับ-รายจ่ายอย่างเป็นระบบ

๔. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่า ผู้บริหารมีการจัด การศึกษาพระปริยัติธรรมโดยมีการจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรและผู้เรียนให้รู้จักคิดและแก้ปัญหาชีวิต มีโครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้ นักเรียน หลักสูตรมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนหลักสูตรและกิจกรรมการ เรียนชัดเจน

๕. ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง เพราะว่า ผู้บริหาร มีการสำรวจ ความต้องการใช้งาน ก่อนจะมีการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนทุกครั้ง จัดทำบัญชี ควบคุมการเบิกจ่าย ส่งคืนวัสดุอุปกรณ์การศึกษาหรือสื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัยอยู่เสมอ

แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ จัดวัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในสังกัด เกี่ยวกับการใช้ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนให้มีความชำนาญ

ผลการเปรียบเทียบข้อมูลความคิดเห็นผู้บริหาร

๑. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็น ผู้บริหารทั้งพระภิกษุต่อบทบาทของคณะสงฆ์ ในการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติ ภาพรวม จำแนกตามอายุ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบ ด้านงบประมาณ ตามอายุ ผู้บริหารและพระภิกษุ ที่มีอายุอยู่ระหว่าง ๒๐-๒๕ ปี (๖๙ รูป) มีความคิดเห็นผู้บริหารและพระภิกษุที่มีต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับมาก และทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านแผนงาน ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านงบประมาณ ตามลำดับ

๒. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นผู้บริหารทั้งพระภิกษุ บทบาทของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ภาพรวม จำแนกตามอายุ ผู้บริหารและพระภิกษุ มีความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบรายข้อ ตามอายุ ผู้บริหารและพระภิกษุ ที่มีอายุอยู่ระหว่าง ๓๖ ปี ขึ้นไป (๑๕ รูป) ผู้บริหารและพระภิกษุ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง

๓. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นพระภิกษุต่อบทบาทของคณะสงฆ์ในการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ภาพรวม ตามพรรษา อยู่ในระดับปานกลาง และรายข้อ ตามพรรษา พระภิกษุที่มีพรรษา ต่ำกว่า ๑๐ พรรษา (๑๓๖ รูป) มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ด้านงบประมาณ อยู่ในระดับปานกลาง คือ มีพรรษา ๑๑-๒๐ พรรษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรมด้านบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม

๑. **ด้านแผนงาน** ควรมีนโยบายและจัดแผนบริหารจัดการในการทำงานงบประมาณแต่ละปี อย่างให้ชัดเจนกว่าเดิม และกำหนดคุณสมบัติผู้ปฏิบัติงานให้ตรงตามความสามารถในการจัดทำงบประมาณ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้ชัดเจน

๒. **ด้านบุคลากร** ควรจัดทำโครงการส่งเสริมความสามารถด้านความรู้ ทักษะและทัศนคติ ที่ดีแก่บุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมแต่ละตำแหน่งภายในองค์กรให้มีความเชี่ยวชาญยิ่งขึ้น ในด้าน การศึกษาและสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรให้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุขจัดให้มีสวัสดิการที่ดี

๓. ด้านงบประมาณ ควรมีการตั้งคณะกรรมการบริหารการเงิน เพื่อพิจารณาราย-
รายจ่ายประจำ เพื่อกำหนดยอดเงินที่ต้องใช้จ่ายเป็นระยะๆ จัดทำบัญชีควบคุม การจัดซื้อและมี
ใบเสร็จรับเงินหรือเอกสารการใช้จ่ายเพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิง

๔. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิด
แก้ปัญหาชีวิต โครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนและความยืดหยุ่น
เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนหลักสูตรและกิจกรรมการ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม มีดังนี้

๑. ด้านแผนงาน ควรมีนโยบายและจัดแผนบริหารจัดการในการทำงานงบประมาณแต่ละ
ปีอย่างให้ชัดเจนกว่าเดิม และกำหนดคุณสมบัติผู้ปฏิบัติงานให้ตรงตามความสามารถในการจัดทำ
งบประมาณ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้ชัดเจน

๒. ด้านบุคลากร ควรจัดทำโครงการส่งเสริมความสามารถด้านความรู้ ทักษะและ
ทัศนคติที่ดีแก่บุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมแต่ละตำแหน่งภายในองค์กรให้มีความเชี่ยวชาญยิ่งขึ้น
ในด้านการศึกษาและสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรให้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุขจัด
ให้มีสวัสดิการที่ดี

๓. ด้านงบประมาณ ควรมีการตั้งคณะกรรมการบริหารการเงิน เพื่อพิจารณาราย-
รายจ่ายประจำ เพื่อกำหนดยอดเงินที่ต้องใช้จ่ายเป็นระยะๆ จัดทำบัญชีควบคุม การจัดซื้อ และมี
ใบเสร็จรับเงินหรือเอกสารการใช้จ่ายเพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิง

๔. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้
รู้จักคิดแก้ปัญหาชีวิต โครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับระดับชั้นเรียนและความยืดหยุ่น
เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของนักเรียนหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้

๕. ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรมีการสำรวจความต้องการใช้งานด้านสื่อการเรียน
การสอนให้มีทันสมัยอยู่เสมอ มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ สื่อการเรียนการสอนโดยตรง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย การบริหารจัดการการศึกษาพระปริยัติธรรม ครั้งต่อไป

๑. ควรทำการวิจัยเรื่อง การสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรในโรงเรียน
พระปริยัติธรรมธรรมแผนกสามัญศึกษา ทั้งกรุงเทพมหานคร

๒. ควรทำการวิจัยเรื่อง ควรการพัฒนาหลักสูตรพระปริยัติธรรมธรรมแผนกสามัญศึกษา
ทั้งระบบ

๓. ควรทำการวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียน พระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา ทั้งระบบ

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา, ประวัติการศึกษาของสงฆ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๗.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒.พระราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔

ก. ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๒ สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน),พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒, แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕,ตุลาคม ๒๕๕๗.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). การศึกษาทางเลือก : สู่วิวัฒนาการหรือวิถีชีวิตในโลกไร้พรมแดน.

กรุงเทพมหานคร : คຸຣຸສກາ ลาดพร้าว,๒๕๕๒.

นภมณฑล สิบหมื่นเปี่ยม. แนวทางการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมตามพระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒, กรุงเทพมหานคร :โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๕.

สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙),

กรุงเทพมหานคร: ไอเดียสแควร์,๒๕๕๕.

พระครูปริยัตยานุกูล ฐิตสีโล (มีสุข). “บทบาทของคณะสงฆ์ที่มีต่อการบริหารจัดการ การศึกษา

พระปริยัติธรรม เขตบางคอแหลม เขตยานนาวา และเขตสาทร กรุงเทพมหานคร”,

ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,๒๕๕๗.